

db
i **PULA**

v
i
j
e
s
t
i

DRUŠTVA
BIBLIOTEKARA
ISTRE

broj 6/1986.

Izdavač: DRUŠTVO BIBLIOTEKARA
ISTRE

Uređuje: PREDSEDNIŠTVO DRUŠTVA
BIBLIOTEKARA ISTRE

Adresa: M. Gupca 2, Pula
tel. (052) 22-602
22-603

Lektor i korektor: DAJNA NEŽIĆ

Tehnički urednik: VLADIMIR BILIĆ

Oblikovanje naslovne strane:
NEVEN ŠPERANDA

Prijepis: BORIS ZENZEROVIĆ

Tisak: HO FJIF, Rank xerox

Tiraž: 100 primjeraka,
studeni 1986.

U ovom broju:

str.

Slavica Kapuralin:
IN MEMCRIAM MARIO KALČIĆ .. 1

Branimir Crljenko:
ILEGALNA KNJIŽNICA KOMUNISTI-
ČKE PARTIJE U ROVINJU UZ 50.
OBLJETNICU POČETKA DJELOVANJA 2

Mladena Antonijević:
IPAK SE KREĆE 6

I N F O R M A C I J E

Ester Udovičić:
POREČ DOBIO NARODNU KNJIŽNICU 9

Olga Bernaca:
INFORMACIJA SA XI SKUPŠTINE
SAVEZA DRUŠTAVA BIBLIOTEKARA
JUGOSLAVIJE održane u Ohridu
24 - 26. aprila 1986 10

Marija Petener-Lorencin:
PLENUM DRUŠTVA BIBLIOTEKARA
RIJEKE 14

D. Frančić:
OKRUGLI STOL "OBRAZOVANJE
KORISNIKA ZA ISTRAŽIVAČKI
RAD" 15

IN MEMORIAM

MARIO KALČIĆ

(1934-1986)

15. srpnja 1986. u smiraj dana ugasio se život Marija Kalčića, profesora jugoslavenskih književnosti, direktora Naučne biblioteke u Puli.

Roden 1934. u Regulićima kraj Barbana, Mario Kalčić spada u prvu generaciju istarskih intelektualaca školovanih poslije rata. Završio je gimnaziju u Puli i jugoslavenske književnosti u Zadru. Radio je kao profesor u Divšićima i Veloj Luci, kao prosvjetni savjetnik u Labinu, direktor Sveučilišta u Labinu, direktor Općinske knjižnice i čitaonice u Puli, urednik u časopisima "Dometi" i "Istra". Posljednjih godina bio je glavni urednik u "Istarskoj nakladi". Jedan je od osnivača Čakavskog sabora čiji je bio i glavni tajnik od 1983-1986.

Ostat će nam u najtoplijoj uspomeni kao direktor Naučne biblioteke u Puli, kao naš veliki prijatelj, drug i nadasve divan čovjek. Među nevelikim bibliografskim jedinicama u našim prostorima ostaju njegove ideje za daljnji napredak Biblioteke i njenu ulogu u bibliotečno-informativnom sustavu. Svojim je nesebičnim radom i marom bio dragocjen izvor novih ideja. Znao je često puta reći: "Knjiga ostaje čovjekov prijatelj, kao što i riječ ostaje sudbina čovjeka".

Osiromašeni smo tako za jednog divnog čovjeka, suradnika i druga s kojim smo proveli divne trenutke.

Nećemo više susretati njegovo vedro lice, neće nas više krijepiti njegov optimizam, nećemo više nikad osjetiti njegov topao i prijateljski stisak ruke.

Oprostili smo se od njega uz zvukove roženica i cvrčaka jednog srpanjskog popodneva na premanturskom groblju; oprostili smo se s njim u njegovom zavičaju - Istri, koju je tako strasno i neizmjerljivo volio.

Tom je zavičaju, za kojeg je jednom rekao da je naša mjera svijeta, dao zaseban pečat.

Slavica Kapuralin

ILEGALNA KNJIŽNICA KOMUNISTIČKE PARTIJE U ROVINJU UZ 50. OBLJETNICU POČETKA DJELOVANJA

Pred pola stoljeća u Rovinju je počela djelovati Ilegalna knjižnica Komunističke partije. Njena pojava i njen rad u izravnoj su vezi s društvenim prilikama toga vremena.

Politizacija života u prvoj polovici našeg stoljeća ne samo što nije mimcišla Rovinju, nego je u njemu našla svoje izrazite odjeke i imala odsudne utjecaje i na razvitak bibliotečnih djelatnosti u gradu. Stranačka podijeljenost kojom je Rovinju bio zahvaćen, osobito nakon propasti Austro-Ugarske i ulaska Istre u sastav talijanske države, dala je obilježje svekolikoj aktivnosti biblioteka koje su djelovale u njemu. Rovinju toga vremena nije imao svoju općinsku ili narodnu knjižnicu koja bi bila opća i vanstranačka.

FAŠIZAM ZATVARA KNJIŽNICE

Gotovo svaka stranka u mjestu ima u tom vremenu svoju knjižnicu opskrbljenu prije svega literaturom koja najbolje promiče ideje za koje se stranka opredijelila. Kada uz knjižnicu postoji i čitaonica, stranačka biblioteka je često i sastajalište istomišljenika i sjedište stranke.

Značajne zbirke knjiga nalaze se uz "Mazzinijevu čitaonicu" (Circolo di letture Mazziniane) što se je otvorili članovi Republi-kanske stranke, uz "Radničko društvo" (Società operaia) koje je okupljalo pristaše Socijal-demokratske stranke i uz "Socijalističku čitaonicu" (Circolo di letture sociali) koju je utemeljila Socija-listička stranka.

Bogata bibliotečna aktivnost, začeta još u 19. st. a potom prenijeta u 20. st., odvija se u knjižnicama nastalim uz crkvu i vjerske organizacije. Najveću biblioteku nabožne i druge literature ima "Katolička akcija" (Azione cattolica), župna knjižnica koja djeluje uz stolnu crkvu Sv. Fune. Knjižnica koja je postojala uz Salezijanski samostan s čitaonicom i drugim društvenim prostorima razvija u meduraću vrlo intenzivnu bibliotečnu i drugu kulturnu pa i sportsku aktivnost kojoj je svrha okupljanje na vjerskoj osnovi. Uz putujuću knjižnicu "Sv. Josipa" u tom vremenu djeluje i knjižnica

Franjevačkog samostana s bogatom pretežno starijom nabožnom literaturom. Značajan dio njena fonda čine knjige što su 1807.g., kada je za Napoleona ukinut samostan opservanata, prenijete sa Crvenog Otoka.

Nastupom fašizma većina tih knjižnica bila je zatvorena da bi bogate biblioteke s čitaonicama i društvenim prostorijama bile otvorene uz lokalni "Fascio", osobito uz isto tako režimski "Dopolavoro".

U rovinjskom Zavičajnom muzeju čuva se nešto primjeraka knjiga s originalnim "ex librisima" brojnih tadašnjih knjižnica.

"LIBRI PROIBITI" NA SKROVITIM MJESTIMA

Posebno poglavlje u povijesti biblioteka u razdoblju između dvaju ratova zauzima osnivanje i djelovanje ilegalne knjižnice Komunističke partije Italije (Biblioteca illegale del Partito comunista italiano).

Njen rad je 1936. godine pokrenuo vatreni predratni komunist, kasniji borac i narodni heroj, Pino Budicin. Zajedno sa svojim istomišljenicima Giustom Massarottom, Aldom Rismondom, Mariom Hreljom i drugima, Budicin je nabavio knjige lijeve orijentacije i ustanovio knjižnicu. Zbirka od oko 500 naslova bila je najvećim dijelom u kući G. Massarotta u Criziji 17. Dijelom te knjižnice treba smatrati i zbirke knjiga što su se čuvale i na još nekim mjestima, primjerice u kući Marija Hrelje, ali i drugdje.

Osnivači ilegalne knjižnice, svjesni važnosti i snage njena djelovanja, činili su sve da joj osiguraju kontinuitet u radu i, držeći je daleko od očiju režima, očuvaju u tajnosti. U tu svrhu zbirke knjiga su premještane i čuvane na nekoliko lokaliteta. Posebna briga poklanjana je zabranjenim knjigama ("libri proibiti") koje su uoči premetačina sklanjane na skrovišta. Jedno od takvih mjesta bila je poljska kućica Alda Rismonda smještena nedaleko grada. O tome kakav je bio odnos prema pisanoj riječi govori podatak da je ilegalna knjižnica imala svoju knjigovežnicu koja je radila također van grada. U kolibi A. Dapirana u predjelu Lamanova knjige su uvezivali Božo Zović i Petar Sergović.

Osim što su širili knjigu, osobit oblik djelovanja skupine mladih komunista u okviru knjižnice bio je - uz ostalo -

tiskanje i raspačavanje letaka, koje je (izradom klišeja na linoleumu) ilustrirao G. Macchi.

LITERATURA O SVIJETU POTLAČENIH

Brojnim kasnijim istaknutim borbama, organizatorima ustanka i rukovodiocima knjižnica KP je bila prvi susret s marksističkim idejama. Njen knjižni fond činila je uglavnom prijevodna literatura na talijanskom jeziku koja govori o svijetu potlačenih, o nepravednom društvenom poretku u kome postoje gaženi i povlašteni, o socijalističkim idejama i potrebi revolucionarnih promjena u društvu. U njoj su bila djela s antimilitarističkim i pacifističkim porukama, kao i ona čiste komunističke i marksističke idejne orijentacije.

Među knjigama i brojnim brošurama koje su se posudivale bili su romani V. Hugoa ("Jadnici", "Čovjek koji se smije"...), E. Zole ("Germinal", "Jazbina"...), J. Londona ("Bijeli očnjak", "Mjesečeva dolina", "Željezna peta"...), H. Barbussa ("Oganj", "Svjetlost"...), M. Gorkog ("Mati", "Ispovijed"...), M. Šolohova ("Tihi Don"...), te djela Marxa, Engelsa, Gramschija ... Knjižnica je posudivala ilegalno tiskane listove "L'Unita", "Il soldato rosso", "Stato operaio"..., a za one koji su govorili hrvatskim jezikom dvojezični "Il lavoratore" - "Delo". Kada se lipnja 1942. godine pojavila prva partizanska publikacija na talijanskom jeziku u Istri, dvojezični hrvatsko - talijanski list "Sloboda - La libertà", što ga je kao organ AGITPROPA za Hrvatsko primorje uređivao Vladimir Švalba - Vid, članovi Ilegalne knjižnice mogli su ga čitati.

PRVE KNJIGE NA HRVATSKOM JEZIKU

Za Hrvate knjižnica je posjedovala nešto literature na hrvatskom i slovenskom jeziku i tako bila jedina biblioteka toga vremena koja nije zazirala od slavenskih jezika. To joj je omogućavalo djelovati i izvan Rovinja. Aktivisti zaduženi za sela Rovinjštine (M. Hrelja i A. Paulinić) organiziraju promicanje napredne knjige i tiska i tamc. Štaviše, u početku su, zahvaljujući istaknutim puljskim komunistima Alfredu Štigliću i Josipu Vlahu - a do njihova hapšenja, knjige rovinjske komunističke knjižnice posudivane mnogo šire, sve do Pule.

Ivan Ugrin, jedan od prvoboraca Rovinjštine, živo se sjeća zanosnog vremena kada je kružok mladih (u kojem je sudjelovao uz braću Iskra i Josipa Barbara). U Rovinjskom Selu znali su uz acetilensku svjetiljku i knjigu probdjeti noć, čitati i raspravljati sve do zore.

- Tada smo se prvi put susretali i s knjigama na hrvatskom jeziku, ali nismo znali ni čitati na svom materinskom jeziku. U brošuri "Dižimo revoluciju" riječ "revolucija" izgovarali smo i čitali kao "revoluča", kaže Ugrin.

NECTKRIVENI DO OSLOBODENJA

Aktivisti ove knjižnice, angažirani u početku kao politički radnici a kasnije kao borci ili rukovodioci NOB-e u Rovinjštini, uspjeli su čitavo vrijeme djelovati nectkriveni. Ilegalna biblioteka bila je 1943. godine uklopljena u AGITPROP Kotarskog komiteta KP Hrvatske za Rovinj.

Treba znati da su oni čitavo vrijeme ne samo imali svoju ilegalnu knjižnicu, nego i da su skupljali "crvenu pomoć", plaćali članarinu, djelovali u trojkama, raspačavali tisak, izrađivali i raznosili letke, uklanjali fašističke oznake, isticali crvene zastave, prkosili režimu... To im je uspijevalo zahvaljujući strogoj konspiraciji u radu.

S pravom se danas drži da je za dobru i pravovremenu obaviještenost Rovinjaca o svemu onome o čemu je inače službena režimska propaganda šutjela, za izrazitu antifašističku orijentaciju radničko - težačkog Rovinja i čitave Rovinjštine, za pripremu oružanog ustanka i za masovni odaziv stanovništva ovog kraja u NOB-u značajan i doprinos višegodišnjeg djelovanja Ilegalne knjižnice Komunističke partije.

Branimir Crljenko

IPAK SE KREĆE!

"Ipak, primjećujem da o jednoj skupini prosvjetnih radnika i njihovim poslovima pišete vrlo malo, gotovo ništa..." (Mojca Petuh : "Što je školski bibliotekar", "Školske novine" br. 13/1986. Zagreb).

Istina je to koju ne može nitko pobiti. Ne znamo da li bi se i drug Kastropil javio u vezi s problemima bibliotekara u "Školskim novinama" br. 15/1986, da drugarica Petuh nije progovorila u ime ove cijele grupe radnika nezadovoljne svojim statusom i vrednovanjem rada. Ako nećemo mi sami, neće ni drugi govoriti u naše ime. Možda i jeste tako, ali bibliotekarima i Zakon o odgoju i osnovnom obrazovanju i plan i program postavljaju veoma odgovorne zadatke u odgoju i obrazovanju mlade generacije. Nije li, baš zbog toga, žalosno što ovi radnici u odgoju i obrazovanju moraju da se sami bore za svoj status, za afirmaciju, za vrednovanje svog rada? Može li netko poreći tvrdnju da u ovom pogledu vlada raskorak? Standardi, Zakon, plan i program, traže jedno i stoje s jedne strane, a SIZ i ostali, koji su dužni da osiguraju sredstva, s druge strane, često potcjenjuju i zapostavljaju i biblioteku i bibliotekara.

Svi ovi problemi, koje iznosi drugarica Petuh, muče i većinu bibliotekara u Fuli. Želimo ovom prilikom iznijeti još neka i podržati mišljenja drugarice Mojce Petuh.

Iako drug Kastropil smatra da su neki bibliotekari sami krivi za svoje stanje, želimo istaći položaj knjižničara i knjižnice u samoj školi. Rad bibliotekara često je zapostavljen, ne uočava se ili neće da se uoči ("To je hladovina!"). Nastavnici potcjenjuju ovaj rad ne poznavajući ga, što najviše dolazi do izražaja pri izradi Pravilnika za osobne dhotke. Ovakav tretman vidi se i pri rasporedu zadataka i predmeta. U mnogim knjižnicama rade nastavnici koji time dopunjuju svoju satnicu (često i po dva nastavnika). U nekim školama ne poštuju se kriteriji SIZ-a po kojima je, npr. prema broju učenika i fondu knjiga, potreban bibliotekar s pola radnog vremena. No, događa se da u knjižnici radi nastavnik koji tim radom dopunjuje satnicu do polovine svog ukupnog radnog vremena, što ne iznosi pola radnog vremena u biblioteci. Pitamo se da li je ovaj nastavnik kriv za svoj tretman, da li on to sam hoće da "svaštari"

i može li on ostvariti sve zadatke s tako malo radnog vremena? 1/4).

Podimo od smještaja knjižnice, od prostora. Vrlo je mali broj škola koje se mogu pohvaliti adekvatnim prostorom koji će odgovarati budućem BIC-u. Na to se nije mislilo ni pri gradnji nekih novijih škola. Mnoge biblioteke smještene su ili u potkrovlju ili u pregrađenom prostoru (predvorju) škole ili u prolaznom prostoru (a u knjižnici treba biti tišina). Što se može organizirati u prostoru od 37 m², pa i manje?

Nema govora o integriranju i timskom radu, o književnim susretima, sijelima, improvizacijama, dramatizacijama itd. No, bibliotekari se snalaze na razne načine, jer učenike treba osposobiti za trajno služenje knjigom (od 1. do 8. razreda), naučiti ih da se pri stjecanju i proširivanju znanja služe raznim izvorima informacija, naučiti ih da vole knjigu, da parola "knjiga je najbolji drug", ne bude samo fraza.

A kakav je status bibliotekarima i bibliotekama određen u Općinskim standardima (prijedlozima), vidi se iz slijedećeg (citata): "Pored radnika potrebnih za obavljanje odgojno-obrazovnog procesa i radnika u stručno-razvojnim službama, potrebni su i ostali profili radnika - knjižničari, domari, knjigovođe i radnici na održavanju čistoće školskih i drugih prostorija". (Prijedlog Općinskog pedagoškog standarda odgoja i osnovnog obrazovanja Pula, str. 3, točka 2 - Broj radnika u odgoju i osnovnom obrazovanju).

Ako je ovaj Prijedlog standarda raden na temelju Zakona o odgoju i osnovnom obrazovanju, onda je trebalo točno utvrditi status školskog knjižničara s obzirom na njegovu ulogu i ulogu knjižnice u ostvarivanju tog zakona i provedbe nastavnog plana i programa.

U istom Prijedlogu standarda nigdje nema predviđenih sredstava potrebnih za transformaciju knjižnice u BIC. Svuda se spominje postojanje ili nepostojanje dvorane za tjelesnu i zdravstvenu kulturu, a podataka o prostornim uvjetima knjižnica i fondu knjiga nigdje nema. Kako će knjižnica odigrati veoma važnu ulogu u ostvarivanju odgojno-obrazovnih zadataka novog nastavnog plana i programa i u provođenju reforme škole? Kako će prerasti u BIC, naći se u centru pažnje društvene zajednice kao jedan od bitnih faktora koji svojom djelatnošću omogućavaju ostvarivanje postavljenih

zadatka i ciljeva? (čl. 2 i 3 Zakona odnose se na ove zadatke). Dogodi se da i oni, koji bi morali voditi računa i brinuti za biblioteke, zakažu. Tako je bilo s planiranim savjetovanjima za veljaču i ožujak, a koja nisu održana.

Pitamo da li navedene probleme može riješiti sam bibliotekar? Da li će se moći izboriti za svoju afirmaciju i afirmaciju knjižnice ili BIC-a bez suradnje s kolektivom škole i podrške šire društvene zajednice? Ako ta podrška postoji, kako kaže drug Kastropil, ona bi ipak morala više dolaziti do izražaja. Mi to još nismo uočili.

Što se tiče pružanja pomoći za obavljanje stručnih bibliotečnih poslova, tu zaista možemo reći da nismo zapostavljeni zahvaljujući Sveučilišnoj nacionalnoj biblioteci u Zagrebu i Naučnoj biblioteci u Puli, čijim se radnicima možemo za pomoć obratiti u svako doba.

Vratimo se malo transformaciji knjižnice u BIC koja zahtijeva određeni prostor - 30 radnih mjesta i ostalo - da ne nabramo. Kako plan transformacije iznijeti nastavničkom vijeću i tražiti proširenje prostora, kad znamo da prostora nema? Kako predložiti adaptaciju najbliže, susjedne učionice, kad znamo unaprijed da će taj zahtjev propasti jer sam nastavnik, koji je u toj učionici, ne osjeća da je školi potreban BIC? Tko je dužan da zainteresira nastavnike za BIC - osim bibliotekara koji je nastavničkom vijeću održao predavanje o značaju BIC-a?

Jedan od zaključaka sa savjetovanja za bibliotekare u Puli bio je i upoznavanje direktora, SIZ-a i ostalih s problemima transformacije. Koliko nam je poznato, taj zaključak još nije realiziran.

Mišljenje drugarice Petuh o savjetniku za bibliotekare u potpunosti podržavamo, ali želimo odati priznanje savjetnicima za hrvatski ili srpski jezik PPS Rijeka, drugarici Jadranki Križ i Ivanu Šulini koji, bez obzira što im je "BIC dalek", pružaju bibliotekarima pomoć obilaskom i savjetima. Dobro je da su i oni primili ovaj zadatak. - Barem se neće, pri slijedećem obilasku škole i knjižnice, dogoditi da neki nastavnik kaže: "Što će savjetnik u knjižnici? Neće valjda prebrojavati knjige"?

No, ipak se kreće! Nikad nije kasno da se o problemima progovori

javno. Ne čekajmo "dvadesetak godina da bismo našli svoje mjesto u škcli." Progovorimo o svom radu i ponadajmo se da će prijedlozi Zajednice PPS SR Hrvatske o Konceptiji rada stručne službe u osnovnim škclama biti prihvaćeni.

ZA AKTIV BIBLIOTEKARA OSNOVNIH ŠKOLA
P U L A

Mladena Antonijević

C.Š. "Ivo Lola Ribar" Pula

I N F O R M A C I J E

POREČ DOBIO NARODNU KNJIŽNICU!

Nakon dugog perioda povremenog otvaranja i zatvaranja gradske biblioteke u ulici A. Negri 4, Poreč je konačno svečano otvorio 15. februara 1986. godine novu narodnu knjižnicu u prizemlju Narodnog sveučilišta, na Narodnom trgu broj 1.

U prostoru od 150 m² smještena je knjižnica u dvije nove prostorije, sa posebno odjeljenom čitaonicom (18 čitaoničnih mjesta) i skladišnim prostorom.

Biblioteka ima 10 000 knjiga, od toga 9 400 u otvorenom pristupu čitaocu.

Od 1981. godine kada je biblioteka brojila tek 3 600 knjiga fond se povećao za 6 400 novih knjiga (većinom novih izdanja). Sredstva je osigurao SIZ za kulturu (150 starih miliona) i RSIZ kulture (100 starih miliona), a do kraja godine nastojat će se osigurati sredstva i preko udruženog rada za turističku literaturu.

Knjižnica je otvorena tokom čitavog dana od 8,00 - 18,30 i u njoj rade jedan bibliotekar i jedan viši knjižničar. Jednom mjesечно organiziraju se večeri poezije, izložbe knjiga, predavanja, promocije knjiga i druge akcije vezane uz bibliotečnu djelatnost.

Mnogobrojni turisti posjećuju knjižnicu, traže stranu literaturu, vodiče na stranim jezicima, prijevode naših pisaca, stranu štampu, no mi još uvijek nismo u mogućnosti udovoljiti im u potpunosti jer posjedujemo tek mali broj naslova na stranim jezicima i pojedine strane časopise. Već za iduću godinu planiramo nabavu većeg broja naslova na stranim jezicima kako bi mogli udovoljiti potrebama turističke privrede i boljem protoku informacija kod stranih turista.

Knjige koje ne posjedujemo nastojimo korisnicima obezbjeđiti putem međubibliotečne posudbe sa Naučnom bibliotekom u Puli.

Vidljiv je bitan pomak u razvoju bibliotečne djelatnosti u općini Poreč, međutim to je tek začetak bibliotečno-informacijskog centra. Želimo li brže razviti ovu djelatnost (a koja je godinama stagnirala na ovom razvijenom području), moramo joj osigurati financijska sredstva i moralnu podršku, jer ne znači da smo sve riješili ako smo knjižnicu otvorili!

Ester Udovičić

INFORMACIJA

SA XI SKUPŠTINE SAVEZA DRUŠTAVA BIBLIOTEKARA
JUGOSLAVIJE održane u Ohridu 24-26. aprila 1986.

Od 24. do 26. aprila 1986. godine održana je u Ohridu XI skupština Saveza društava bibliotekara Jugoslavije (SDBJ) na kojoj se okupilo oko 400 bibliotečkih radnika iz cijele zemlje. Svake druge godine održava se skupština i bira novo predsjedništvo, uvijek u drugoj republici (pokrajini), gdje je i sjedište Saveza za naredni period.

Skupština je radila na dvije plenarne sjednice i po sekcijama. Sudionici su prisustvovali radu sekcije koju su odabrali, ovisno o vrsti biblioteke iz koje dolaze.

Na prvoj plenarnoj sjednici rasprava je vođena o slijedećih nekoliko bitnih pitanja:

- Razvoj bibliotekarstva u SFRJ u idućem petogodišnjem planskom razdoblju (M. Mikačić),

- Mjesto i uloga biblioteka u društvu (Petrovski),
- Razvojni planovi nacionalnih biblioteka Jugoslavije u slijedećem petogodišnjem razdoblju (D. Ćirović).
- Obrazovanje bibliotečnih radnika u Jugoslaviji (B. Brečić)
- Zaštita bibliotečne građe (V. Milosavljević)

Na ovoj sjednici sudionici su obaviješteni o dugogodišnjoj djelatnosti Zajednice jugoslavenskih nacionalnih biblioteka (ZJNB), kao i o zaključcima IV jugoslavenskog savjetovanja o primjeri računara u bibliotekama.

Prva tema, o kojoj je govorila predsjednica SDBJ Mira Mikačić, dopunjena je ostalim temama iznesenim toga dana. Iznijete su osnove za razvoj bibliotekarstva, uloga knjige i biblioteke u suvremenom društvu, međunarodni programi kao podloga za razvoj nacionalnih programa razvoja bibliotekarstva kao i ciljevi stvaranja bibliotečnih sistema i podsistema. Razmatrani su osnovni uslovi za razvoj bibliotekarstva kao što su bibliotečni fondovi, njihova kompletnost i dostupnost, međubibliotečna suradnja, stručni kadar i oprema. Posebno je istaknuta potreba za osposobljavanjem biblioteke uključivanjem u suvremene tokove da bi odgovorila suvremenim informacionim zahtjevima društva.

Kroz sekcije su razmatrane uže teme iz bibliotekarstva. Rad se obavlja u sedam sekcija: 1. za bibliotečno-informacijski sistem, 2. za obrazovanje bibliotečnih radnika, 3. za katalogizaciju, 4. za visokoškolske i specijalne biblioteke, 5. za zaštitu bibliotečne građe, 6. za stručni i naučni rad u bibliotekarstvu, 7. za školske biblioteke.

Sekcija za bibliotečno-informacijski sistem bilovala je interesantnim radovima i brojem zainteresiranih slušalaca. Govorilo se o primjeni općih sistema pri projektiranju bibliotečno-informacijskog sistema, o odnosu sistema naučnih informacija (SNTI) i BIS-a, o planovima za izgradnju BIS-a u SFRJ, o funkcioniranju podsistema za pojedine vrste biblioteka i za pojedine djelatnosti i slično. Zaključeno je da se klasična biblioteka mora transformirati u bibliotečno-informacijski punkt kao potreba suvremenih korisnika, bez mijenjanja naziva biblioteke. Takva transformacija podrazumijeva racionalnu organizaciju bibliotekarstva uz izmjenu odnosa društva prema bibliotekarstvu i usklađenje mišljenja među

samim bibliotečnim radnicima. Postojeće stanje pritjecanja 5% tiraža izdavačke djelatnosti (zato što je materijalni položaj biblioteka takav da se više ne može nabaviti), treba mijenjati kao i činjenicu da računari vecma sporo prodiru u ovu djelatnost a rad bibliotekara je ekstenzivan. Promjenom nekog od tih osnovnih parametara stvorit će se pretpostavke za dobro ureden bibliotečno-informacijski sistem.

Nadalje se u razmatranju odnosa sistema naučno-tehnoloških informacija i bibliotečno-informacijskog sistema došlo do zaključka da ta dva sistema nisu hijerarhijski povezana, da se ne dupliraju i ne preklapaju ni po vrsti fondova, ni po kategorijama korisnika, a da su povezani informacionom i referalnom funkcijom.

U sekciji za obrazovanje bibliotečnih radnika raspravljalo se o obrazovanju bibliotečnih radnika u srednjem usmjerenom obrazovanju i uopće o problemu obrazovanja kadra u bibliotekarstvu. Problem kadra jedan je od osnovnih uvjeta rada - u biblioteci se više ne može raditi bez specijalnog obrazovanja iz bibliotečne struke.

Na sekciji za katalogizaciju glavna tema je bila obrada bibliotečnog materijala "na izvoru" i to Program CIP (Cataloging in Publication). Svoje izvještaje o iskustvu na obradi u publikaciji iznijele su nacionalne biblioteke republika i pokrajina. U nekim republikama i pokrajinama je ova obaveza nacionalnih biblioteka i zakonski regulirana (zakonom o izdavačkoj djelatnosti), a ponegdje samoupravnim sporazumom s izdavačima u republici-pokrajini i, najzad, dogovorom s pojedinim izdavačima. Prema ovoj obavezi izdavači se nejednako odnose ili dobro surađuju s bibliotekom ili je ignoriraju, mada je ovaj oblik centralizirane obrade ocijenjen kao izuzetna pomoć u bržem komuniciranju knjige s korisnikom.

U sekciji za visokoškolske i specijalne biblioteke najinteresantniji su bili radovi o standardima u specijalnom bibliotekarstvu, počev od vrste, strukture i obima fondova do vrste obrade i informacionih instrumenata, zatim o ulozi specijalnih biblioteka u unapređenju društvenog i privrednog razvoja, kao i o smjerovima daljeg razvoja specijalnog bibliotekarstva.

Problemima bibliotečne građe i njene zaštite razmatrani su na Sekciji za zaštitu bibliotečne građe. Istaknuto je da se zaštita bibliotečne građe mora tretirati šire, ne samo kao djelatnost

konzervatora već prije svega u pogledu trajnosti građe za korištenje. Mjere zaštite odnose se ne samo na spomenike kulture i rijetku knjigu, već i na novu knjigu i druge nove publikacije.

Osim toga, zaštita ne počinje i ne završava samo u biblioteci već još kod izdavača. Stoga bi trebalo ostvariti suradnju konzervatora i izdavača, jer o tehničkoj opremljenosti publikacije ovisi njena buduća trajnost. Pored toga što su iznijeti zadaci nacionalnih biblioteka za ova pitanja, čula su se i neka iskustva iz rada na zaštiti građe.

Sekcija za stručne i naučne radove u bibliotekarstvu obilovala je vrlo interesantnim radovima. Konstatirano je da je istraživački rad na području bibliotekarstva u ekspanziji posljednjih godina, ali da nedostaje sistemsko-koncepcijski okvir za objašnjenje raznolikih namjena i funkcija u bibliotekarstvu. Ukazano je i na potrebu primjene naučnih i istraživačkih metoda u planiranju bibliotečne djelatnosti i sistema. Govorilo se i o suradnji sa IFLA (Međunarodnom federacijom bibliotečnih društava) koja je značajna zbog informiranosti i za razmjenu iskustva i znanja, kao i o protokolu i dostupnosti stručne i naučne informacije iz oblasti bibliotekarstva iz svijeta.

Sekcija za školske biblioteke pripremila je nekoliko radova o statusu ovih vrsta biblioteka u našem društvu s ekonomskog i pravnog stanovišta, kao i nabavci bibliotečnog materijala za ovu vrstu biblioteka.

Zaključci XI skupštine SDBJ bili su slijedeći:

1. dati podršku izgradnji BIS-a u našoj zemlji;
2. raditi na transformaciji postojećih biblioteka u suvremene bibliotečno-informacijske centre, što podrazumijeva jedinstvene standarde, povezivanje biblioteka u mreže radi protoka informacija i dostupnosti publikacija, obrazovanje kadra i korisnika;
3. učiniti više da se SNTI i BIS razvijaju koordinirano;
4. dati podršku nastojanju na izradi projekta koji se odnose na razvoj bibliotekarstva;
5. u nacionalnim bibliotekama osnovati jedinice za naučno-istraživački rad u bibliotečno-informativnoj djelatnosti;
6. stvoriti zajedničku radnu grupu za izradu standarda za obrazovanje kadra (počev od srednjoškolskog obrazovanja) za stručne ispite;

7. raditi na zajedničkim kriterijima za zaštitu i čuvanje bibliotečne građe;
8. raditi na standardima za općenarodne biblioteke;
9. nastaviti rad na izgradnji strukture fonda školskih biblioteka,
10. ujednačiti uvjete za provođenje CIP - programa za cijelu zemlju i to regulirati sa izdavačima;
11. Komisija za katalogizaciju izraditi će sadržaj skraćenog zapisa koji bi se primjenjivao u bibliotekama.

Usvojeno je da se postojeći naziv Saveza promijeni u Savez društava bibliotečnih radnika Jugoslavije jer okuplja i bibliotekare i knjižničare različitih nivoa.

Olga Bernaca

PLENUM DRUŠTVA BIBLIOTEKARA RIJEKE

Društvo bibliotekara Rijeke organiziralo je 17. listopada 1986. plenum na temu "Funkcija biblioteka i bibliotečnih radnika u suvremenom društvu". Plenumu su prisustvovali brojni članovi i gosti.

Uvodni referat podnijela je V. Šeta obradivši "Pedagoško-andragošku ulogu školskog bibliotekara". Slijedili su referati "Telekomunikacija i biblioteke" dr. P. Dragojlovića, "Uloga biblioteke u komunikaciji s korisnicima" mr A. Fontane. "Pretraživanje literature" dr B. Sremca, "Uloga školskog bibliotekara u školi i društvenoj zajednici" A. Stojević.

Tokom iscrpne diskusije sudionici plenuma naveli su brojne teškoće sa kojima se suočava bibliotekarstvo u regiji. Složili su se da uzroke treba tražiti prvenstveno u Zakonu o bibliotekama koji nije izglasan, standardima koji nisu donijeti, nepriznatom statusu bibliotekara i oskudnim sredstvima za rad (nabava, kadar, oprema, prostor), uz nedovoljno priznavanje rada bibliotekara u vlastitoj sredini, kao i ukinutom savjetniku za školske biblioteke ... Zaključeno je da je nužno mijenjati način dosadašnjeg rada bibliotekara u svim vrstama biblioteka, a radi što bržeg prijelaza u sistem stvarajući bibliotečno-informacijske centre. Bibliotekari bi se tako samo potvrdili u našem društvu.

Marija Petener-Lorencin

OKRUGLI STOL "OBRAZOVANJE KORISNIKA ZA ISTRAŽIVAČKI RAD"

20. i 21. listopada 1986. godine održan je u Studijskoj biblioteci NSB u Zagrebu okrugli stol na temu "Obrazovanje korisnika za istraživački rad". Uvodno predavanje održali su prof. M. J. Tierno i gđa L. Shaffer, bibliotekarka iz Lake Forest College, Ilincis, SAD. ^{x/} Ukazano je da unatoč potrebi suradnje profesora i bibliotekara u obrazovnom procesu, mnogi profesori zaobilaze biblioteku. Prof. Tierno smatra promjenu obrazovne prakse moguću samo promjenom prakse, odnosno da je studente potrebno potaknuti na istraživanja u biblioteci. Primjer rada sa studentima književnosti dala je gđa Shaffer, navodeći priručnike s izborom kritika koje su sastavljali bibliotekari. Na sličan način uspostavljena je suradnja za studij medicine, povijesti, etnologije, klasičnih jezika i povijesti umjetnosti, a studenti su također upoznati s korištenjem referativnih časopisa.

Tokom studija bibliotekari su testirali studente da bi profesorima dokazali napredak, a koji su i sami studenti ustanovili. Prof. Tierno zalaže se za postavljanje cjelokupnog studija na istraživačke osnove, a u čemu doprinosi profesija bibliotekara. Samim time i status bibliotekara postaje cijenjenijim.

Istaknuto je da se u američkom bibliotekarstvu osjeća nov trend - informacije bibliotekara specijalista korisnicima tokom konzultacija, kao važnija djelatnost od katalogizacije. Prednost ovakvih zahtjeva korisnika znači eventualno mobiliziranje i drugih bibliotekara sa drugih redovnih poslova, npr. katalogizacije.

Damjana Frančić

^{x/} Istraživanje na ovu temu sa Sveučilišta u Illinoisu navodi "Current Contents", referativni časopis s naslovima članaka u primarnim publikacijama. M. Tierno koji se bavi filozofijom obrazovanja, u članku tretira umijeće istraživanja koje se razvija pomoću biblioteke; ovaj tekst preveden je i objavljen u časopisu "Pedagoški rad" br. 7-8/85. str. 321-330.

POPIS IZDAIJA HRVATSKOGA BIBLIOTEKARSKOG DRUŠTVA
KOJIH JOŠ IMA NA PRODAJI

	za članove HSD-a	za bibliote- ka i ostale	za knjižar- sku mrežu
1. Verona Eva: Pravidnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga Prvi dio - drugo izmijenjeno izdanje ODJEDNICE I NEĐALICE	2.500.-	4.000.-	5.000.-
Drugi dio - KATALOŽNI OPIS	2.000.-	3.000.-	4.000.-
2. Bađurina Anđjelko: Iluminirani rukopisi u gradu Korčuli.	100.-	200.-	300.-
3. Malbača Marija: Povijest tiskarstva u Slavoniji.	300.-	500.-	700.-
4. Galić Pavao: Povijest zadarskih tiskara.	200.-	300.-	400.-
5. Čarković Dušanka: Organizacija i uredjenje zbirki geografskih karata u bibliotekara.	300.-	500.-	700.-
6. Opisni elementi omedjenih publika- cija	200.-	300.-	500.-
7. Jennifer E. Rowley: Električko računalo u bibliotekara.	300.-	500.-	700.-
8. BIC u društveno-političkoj zajednici. Materijali sa XXII Skupštine HSD-a	200.-	300.-	500.-
9. Libraries in Croatia.	100.-	200.-	300.-
10. ISEB (M) - drugo izdanje	200.-	300.-	500.-
11. ISEB (CM) - kartografska gradnja	200.-	300.-	500.-
12. Sedma skupština SDB Jugoslavije	300.-	300.-	500.-
13. Osma skupština SDB Jugoslavije	300.-	300.-	500.-
14. Deveta skupština SDB Jugoslavije	300.-	300.-	500.-
15. Deseta skupština SDB Jugoslavije	1.000.-	1.500.-	2.000.-
16. Drugi i treći kongres SDB Jugoslavije	200.-	300.-	500.-
17. Vjesnik bibliotekara Hrvatske God. 1/1950-4/1961. 10/1964-15/1969 ... 16/1970. br. 1-2. 17/1971. br. 3-4, 19./1973-25/1981. 26/1982. u tisku 27/1983-1984. cijena kompleta		5.000.-	7.000.-
17. Knjiga i čitaoci. God. 4/1970-13/1979. cijena kompleta		350.-	1.000.-

Narudžbe slati na adresu: Hrvatsko bibliotekarsko društvo

41000 ZAGREB
Marulićev trg 21